

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ

BAKANLAR KOMİTESİNİN ÜYE DEVLETLERE POLİS SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERİN KULLANILMASINI DÜZENLEYEN¹ ÜYE DEVLETLERE YÖNELİK BAKANLAR KOMİTESİ R (87) 15 SAYILI TAVSİYE KARARI

(17 Eylül 1987 Perşembe tarihinde Delegation Komitesinin 410.
oturumunda Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir)

Unofficial translation to Turkish: Recommendation No R(87)15 of the Committee of Ministers to member States regulating the use of personal data in the police sector (Adopted by the Committee of Ministers on 17 September 1987, at the 410th meeting of the Ministers' Deputies)

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe and with financial support of the European Union within the EU-CoE Joint Project on Improving the Effectiveness of the Administrative Judiciary and Strengthening the Institutional Capacity of Council of State, but under the sole responsibility of the translator.

Bu yayının orijinali Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış ve Konseyin izniyle kullanılmıştır. Bu resmî olmayan çeviri, Avrupa Konseyinin düzenlemesiyle basılmış olup, "İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi" AB-AK Ortak Projesi kapsamında, Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. Çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 15.b maddesi hükümleri uyarınca,
Avrupa Konseyinin üyeleri arasında daha çok birlik sağlama hedefine sahip olduğunu göz
önünde bulundurarak;
Polis sektöründe otomatik olarak işlenen kişisel verilerin kullanımının artmış olduğunun ve bu
alanda bilgisayar ve diğer teknik araçların kullanılmasından elde edilen olası faydaların bilincinde

¹ İşbu tavsiye kararı kabul edildiği tarihte:

- Delegation Komitesinin toplantılarına ilişkin Usul Kurallarının 10.2.c maddesi uyarınca, İrlanda Temsilcisi hükümetinin bu karara uyup uymama hakkını saklı tutmuş, Birleşik Krallık Temsilcisi hükümetinin tavsiye kararının 2.2 ve 2.4 ilkelerine uyup uymama hakkını saklı tutmuş ve Federal Almanya Cumhuriyeti Temsilcisi hükümetinin tavsiye kararının 2.1 ilkesine uyup uymama hakkını saklı tutmuştur.
- söz konusu Usul Kurallarının 10.2.d maddesi uyarınca, İsviçre Temsilcisi, hükümetinin bu karara uyup uymama hakkını saklı tuttuğunu belirterek ve çekimser kalmasının, tavsiye kararını bir bütün olarak onaylamadığı şeklinde yorumlanmaması gerektiğini vurgulayarak çekimser kalmıştır.

olarak;

Otomatik işleme yöntemlerinin kötüye kullanılmasından kaynaklanan bireyin özel yaşamının gizliliğine yönelik olası tehdit nedeniyle duyulan endişeyi de dikkate alarak;

Bir yanda suçların önlenmesi ve bastırılmasında ve kamu düzeninin korunmasında toplumun çıkarları ve diğer yanda bireyin çıkarları ve özel yaşamının gizliliğinin korunması arasındaki dengenin kurulması ihtiyacını kabul ederek;

28 Ocak 1981 tarihli Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi hükümleri ve özellikle de 9. madde uyarınca izin verilen istisnaları akılda tutularak;

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin 8. maddesinin hükümlerinin de bilincinde olarak,

Üye devletlerin hükûmetlerine:

– yerel kanunlarında ve uygulamalarında işbu tavsiye karara ekli ilkelere uygun hareket etmelerini,

– bu tavsiye kararına ekli hükümlerin ve özellikle de bireylere tanıdığı hakların duyurulmasını sağlamalarını tavsiye etmektedir.

Kapsam ve tanımlar

Bu tavsiye kararında yer alan ilkeler, otomatik işleme tabi tutulan kişisel verilerin, polis amaçları için toplanması, depolanması, kullanılması ve iletilmesi hakkında geçerlidir.

Bu tavsiye kararının amaçları doğrultusunda, "kişisel veriler" ifadesi, kimliği belirlenmiş veya kimliği belirlenebilir bir bireyle ilgili her türlü bilgiyi kapsamaktadır. Eğer kimliğin belirlenmesi, makul olmayan bir süre, maliyet ve insan gücü gerektiriyorsa, birey "kimliği belirlenebilir" olarak kabul edilmez;

"Polis amaçları için" ifadesi, polis makamlarının suçların önlenmesi ve bastırılması ve kamu düzeninin korunması için gerçekleştirmesi gereken tüm görevleri kapsar.

"Sorumlu organ" (dosyayı kontrol eden) ifadesi, otomatikleştirilmiş bir dosyanın amacına, depolanması gereken kişisel veri kategorilerine ve bunlara uygulanacak işlemlere karar vermek üzere ulusal hukuka göre yetkili olan otorite, hizmet veya başka bir kamu organını ifade eder.

Bir üye devlet, bu tavsiye kararında yer alan ilkeleri otomatik işlemeye tabi olmayan kişisel veriler için de genişletebilir.

Bu tavsiye kararının hükümlerinden kaçınmak amacıyla, verilerin manuel olarak işlenmesi yoluna gidilmemelidir. Bir üye devlet, bu tavsiye kararında yer alan ilkelerin uygulanmasını, tüzel kişiliğe sahip olsun ya da olmasınlar, kişi grupları, dernekler, vakıflar, şirketler, kurumlar veya doğrudan ya da dolaylı olarak bireylerden oluşan diğer herhangi bir yapı ile ilgili verileri kapsayacak şekilde genişletebilir.

Bu tavsiye kararının hükümleri, bir üye devletin, bu ilkelerden bazılarını, uygun olduklarında, kişisel verilerin devletin güvenliği amacıyla toplanmasını, depolanmasını ve kullanılmasını da kapsayacak şekilde genişletmesi olasılığını sınırlandırdığı veya başka bir şekilde etkilediği şeklinde yorumlanmamalıdır.

Temel ilkeler

İlke 1 - Kontrol ve bildirim

- 1.1. Her bir üye devlet, polis sektörünün dışında, bu tavsiye kararında yer alan ilkelere saygı gösterilmesini sağlamaktan sorumlu bağımsız bir denetim makamına sahip olmalıdır.
- 1.2. Veri işleme için yeni teknik araçlar, eğer bunların kullanımının mevcut veri koruma mevzuatının ruhuna uygun olmasını sağlamak için tüm makul önlemler alınmışsa devreye sokulabilir.
- 1.3. Sorumlu organ, otomatik işleme yöntemlerinin devreye sokulmasının bu tavsiye kararının uygulanmasıyla ilgili sorunları gündeme getirdiği her durumda, denetim makamına önceden danışmalıdır.
- 1.4. Kalıcı şekilde otomatikleştirilmiş dosyalar denetim makamına bildirilmelidir. Bildirim, beyan edilen her bir dosyanın niteliğini, işlenmesinden sorumlu organı, amaçlarını, dosyada yer alan verinin türünü ve verilerin iletildiği kişileri belirtmelidir.

Özellikle belirli soruşturmalar sırasında oluşturulan *maksada özgü* dosyalar, bu dosyaların özel niteliği dikkate alınarak denetim makamı ile üzerinde uzlaşılan koşullara veya ulusal mevzuata uygun şekilde söz konusu makama bildirilmelidir.

İlke 2 - Verilerin toplanması

- 2.1. Kişisel verilerin polis amaçları için toplanması, örneğin, gerçek bir tehlikenin önlenmesi veya belirli bir suçun bastırılması için gerekli olanlarla sınırlı olmalıdır. Bu hükme herhangi bir istisna ancak belirli bir ulusal mevzuat ile getirilmelidir.
- 2.2. Bir bireyle ilgili verilerin onun bilgisi olmadan toplandığı ve depolandığı durumlarda ve veriler silinmedikçe, mümkün olduğu durumlarda, polis faaliyetlerinin amacına artık hâle gelme olasılığı olmayıncaya kadar hakkındaki bilgilerin tutulacağı konusunda bilgilendirilmelidir.
- 2.3. Verilerin teknik takip veya diğer otomatikleştirilmiş araçlarla toplanması, belirli hükümlerle belirlenmiş olmalıdır.
- 2.4. Bireylerle ilgili verilerin, yalnızca belirli bir ırksal kökene, belirli dinî inançlara, cinsel davranışlara veya politik görüşlere sahip oldukları gerekçesiyle veya yasaların yasaklamadığı belirli hareketlere veya organizasyonlara dâhil oldukları gerekçesiyle toplanması yasaklanmalıdır. Bu faktörlerle ilgili veriler, ancak belirli bir soruşturmanın amaçları bakımından kesinlikle gerekli olması hâlinde toplanabilir.

İlke 3 - Verilerin depolanması

- 3.1. Mümkün olduğunca, kişisel verilerin polis amaçları için depolanması, doğru veriler ile ve polis organlarının ulusal hukuk çerçevesinde hukuka uygun görevlerini ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerine izin vermek için gerekli olan verilerle sınırlı olmalıdır.
- 3.2. Mümkün olduğunca, depolanan farklı veri kategorileri, doğruluk veya güvenilirlik derecelerine göre ayırt edilmeli ve özellikle olgulara dayalı veriler, görüşlere veya kişisel değerlendirmelere dayalı verilerden ayırt edilmelidir.
- 3.3. İdari amaçlar için toplanan verilerin kalıcı olarak depolanması gerektiğinde, bunlar ayrı bir dosyada depolanmalıdır. Her hâlükârda, idari verilerin polis verileri için geçerli kurallara tabi olmaması için önlemler alınmalıdır.

İlke 4 – Verilerin polis tarafından kullanımı

4. İlke 5'e tabi olmak üzere, polis tarafından polis amaçları için toplanan ve depolanan kişisel veriler yalnızca bu amaçlar için kullanılmalıdır.

İlke 5 - Verilerin iletilmesi

5.1. Polis sektörü içinde iletilmesi

Polis amaçları için kullanılacak verilerin polis organları arasında iletilmesine, ancak tür bir iletmenin bu organların yasal yetkileri çerçevesinde meşru bir menfaati bulunuyorsa izin verilmelidir.

5.2.i. Diğer kamu kurumlarına iletme

Verilerin diğer kamu kurumlarına iletilmesine ancak aşağıdaki belirli durumlarda izin verilmelidir:

- a. açık bir yasal yükümlülük veya yetkilendirme olması ya da denetim makamının yetkilendirmesi ile, veya
- b. bu verilerin, alıcının kendine ait hukuka uygun görevini yerine getirmesini sağlamak için gerekli olması hâlinde ve alıcı tarafından yapılacak toplama veya işleme amacının orijinal işleme ile uyumsuz olmaması ve verileri ileten organın yasal yükümlülüklerinin bu duruma aykırı olmaması koşuluyla.

5.2.ii. Ayrıca, verilerin diğer kamu kurumlarına iletilmesine istisnai olarak, ancak aşağıdaki belirli koşullar altında izin verilir:

- a. eğer söz konusu iletme kuşkusuz şekilde veri sahibinin menfaatine ise ve veri sahibi rıza gösteriyor ya da şartlar böyle bir rızanın bulunduğu varsayımına yol açıyorsa, veya
- b. iletme, ciddi ve yakın bir tehlikeyi önlemek için gerekli ise.

5.3.i. Özel taraflara iletme

Verilerin özel taraflara iletilmesine, ancak belirli bir durumda, açık bir yasal yükümlülük ya da yetki varsa veya denetim makamının yetkilendirmesi ile izin verilebilir.

5.3.ii. Verilerin özel taraflara iletilmesine istisnai olarak, ancak aşağıdaki belirli koşullar altında izin verilir:

- a. eğer söz konusu iletme kuşkusuz şekilde veri sahibinin menfaatine ise ve veri sahibi rıza gösteriyor ya da şartlar böyle bir rızanın bulunduğu varsayımına yol açıyorsa, veya
- b. iletme, ciddi ve yakın bir tehlikeyi önlemek için gerekli ise.

5.4. Uluslararası iletme

Verilerin yabancı makamlara iletilmesi polis organları ile sınırlandırılmalıdır. Buna, sadece aşağıdaki hâllerde izin verilmelidir:

- a. ulusal veya uluslararası hukukta açık bir yasal hüküm varsa,
- b. böyle bir hükmün olmaması hâlinde, kişinin korunmasına ilişkin iç düzenlemelere hâle gelmemesi koşuluyla, eğer iletme ciddi ve yakın bir tehlikenin önlenmesi için veya olağan hukuka göre ciddi bir suçun bastırılması için gerekli ise.

5.5.i. İletim için istekler

Ulusal mevzuatta veya uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümlere tabi olmak üzere, verilerin iletilmesine yönelik istekler, istekte bulunan kurum veya kişiye ve isteğin nedenine ve amacına ilişkin bilgileri içermelidir.

5.5.ii. İletim için koşullar

Mümkün olduğunca, verilerin kalitesi en geç iletim esnasında doğrulanmalıdır. Mümkün olduğunca, tüm veri iletimlerinde, yargı kararları ile kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair kararlar belirtilmeli ve görüşlere veya kişisel değerlendirmelere dayalı veriler, iletilmeden önce kaynakta kontrol edilmeli ve bunların doğruluk veya güvenilirlik dereceleri belirtilmelidir.

Verilerin artık doğru ve güncel olmadığı tespit edilirse, bunlar iletilmemelidir. Eğer iletilen veriler artık doğru veya güncel değilse, bu durumda ileten kurum, tüm alıcıları, mümkün olduğunca, söz konusu verilerin uygunsuzlukları hakkında bilgilendirmelidir.

5.5.iii. *İletim için güvenceler*

Diğer kamu kurumlarına, özel taraflara ve yabancı makamlara iletilen veriler, iletim isteğinde belirtilen amaçlar dışında başka amaçlar için kullanılmamalıdır.

Verilerin başka amaçlar için kullanılması, bu ilkenin 5.2 ve 5.4 arasındaki paragraflarına hâle gelmeksizin, ileten organın muvafakatine bağlı kılınmalıdır.

5.6. *Dosyaların birbirine bağlanması ve dosyalara çevrim içi erişim*

Dosyaların farklı amaçlar için tutulan dosyalarla birbirine bağlanması aşağıdaki koşullardan herhangi birinin gerçekleşmesine bağlıdır:

- a. belirli bir suçun soruşturulması amacıyla denetim makamı tarafından izin verilmesi, veya
- b. açık bir yasal hükme uygun olması.

Bir dosyaya doğrudan erişime/çevrim içi erişime, yalnızca, bu tavsiye kararının 3 ila 6. ilkelerini gözeterek mevzuata uygun olması durumunda izin verilmelidir.

İlke 6 - Tanıtım, polis dosyalarına erişim hakkı, düzeltme hakkı ve itiraz hakkı

6.1. Denetim makamı, bildirim konu olan dosyaların varlığından ve bu dosyalarla ilgili haklarından kamuoyunun haberdar olmasını sağlamak için, kendisi bakımından tatmin edici önlemler almalıdır. Bu ilkenin uygulanması, *duruma özgü* dosyaların özel niteliğini, özellikle de polis organlarının hukuka uygun görevlerini yerine getirmelerinin ciddi şekilde zarar görmesinden kaçınma ihtiyacını göz önünde bulundurmalıdır.

6.2. Veri sahibi, iç hukukta öngörülen düzenlemelere uygun olarak, makul aralıklarla ve aşırı gecikme olmaksızın bir polis dosyasına erişebilmelidir.

6.3. Veri sahibi, uygun olduğunda, bir dosyada bulunan verilerinin düzeltilmesini sağlayabilmelidir.

Erişim hakkı neticesinde doğru olmadığı ortaya çıkan veya bu tavsiye kararında yer alan diğer ilkelerden herhangi birinin uygulanması ile aşırı, yanlış veya alakasız olduğu tespit edilen kişisel veriler silinmeli veya düzeltilmeli ya da dosyaya eklenen düzeltici bir beyana konu olmalıdır.

Bu tür silme veya düzeltici önlemler, mümkün olduğunca, polis dosyasının ekindeki tüm belgeler için geçerli olmalı ve bu, derhâl, mümkün olmaması hâlinde ise en geç verilerin bir sonraki işlenmesi ya da bir sonraki iletimi sırasında gerçekleştirilmelidir.

6.4. Erişim, düzeltme ve silme haklarının kullanılması, ancak kısıtlamanın, polisin yasal bir görevinin yerine getirilmesi için kaçınılmaz olduğu veya veri sahibinin ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olduğu sürece kısıtlanmalıdır.

Veri sahibinin menfaatleri doğrultusunda, belirli durumlar için, yazılı bir açıklama kanunen hariç tutulabilir.

6.5. Bu hakların kullanılmasının reddedilmesi veya kısıtlanması yazılı olarak gerekçelendirilmelidir. Gerekçelerin bildirilmesinin reddedilmesi, sadece, polisin yasal bir görevinin yerine getirilmesi için kaçınılmaz olduğu veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olduğu sürece mümkün olmalıdır.

6.6. Erişim isteğinin reddedildiği durumlarda, veri sahibi, söz konusu reddin haklı olduğu konusunda kendisini tatmin edecek olan denetim makamına veya başka bir bağımsız organa başvurabilmelidir.

İlke 7 - Depolama süresi ve verilerin güncellenmesi

7.1. Polis amaçları için depolanan kişisel verilerin, depolandığı amaçlar için artık gerekli olmaması hâlinde silinmesi konusunda önlemler alınmalıdır.

Bu amaçla, aşağıdaki kriterlere özellikle dikkat edilmelidir: belirli bir davaya ilişkin bir soruşturmanın sonuçlandırılması ışığında verileri tutma ihtiyacı; nihai bir yargı kararı, özellikle beraat; rehabilitasyon; zaman aşımına uğrayan mahkûmiyetler; aflar; veri sahibinin yaşı, belirli veri kategorileri.

7.2. Farklı kişisel veri kategorileri için depolama sürelerinin belirlenmesine yönelik kuralların konulmasının yanı sıra bunların kalitelerine yönelik düzenli kontrollerin gerçekleştirilmesi, denetim makamı ile mutabık kalınarak veya iç hukuka uygun şekilde yapılmalıdır.

İlke 8 - Veri güvenliği

8. Sorumlu kurum, verilerin uygun fiziksel ve mantıksal güvenliğini sağlamak ve yetkisiz erişimi, iletilmesi veya değiştirilmelerini önlemek için gerekli tüm önlemleri almalıdır.

Bu amaçla, dosyaların farklı özellikleri ve içerikleri dikkate alınmalıdır.

Bu belgenin çevirisi, *İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi* projesi kapsamında Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortak finanse edilmiştir.

Translation is co-funded by **the European Union, the Council of Europe and the Republic of Turkey** under the Project on *Improving the Effectiveness of the Administrative Judiciary and Strengthening the Institutional Capacity of Council of State.*